

אלומורפיה

יחיד	רבים
זית [zayit]	זיתים [zeytim]
סופר [sofer]	סופרים [sofrim]
בית [bayit]	בתים [batim]
עיר [ir]	ערים [arim]
גמל [gamal]	גמלים [gmalim]
אב [av]	אבות [avot]
סולם [sulam]	סולמות [sulamot]
אישה [iša]	נשים [našim]

יש סוגים שונים של חילופים בצורות של מורפמות. אפשר לאפיין את החילופים מבחינת החילוף עצמו, וההתנייה. באופן כללי, צורות מחליפות של מורפמה נקראות **אלומורפים**.

נתחיל עם ZAYIT ו־SOFER. בכל אחד מהמקרים, אפשר לאפיין את הצורות המתחלפות של הגזע ביחיד וברבים כ**אלומורפים פונולוגיים**, מכיוון שיש יחס פונולוגי ביניהם. יתר על כן, החילוף כפוף ל**התנייה פונולוגית**: ההתעמה מבחינה פונולוגית, לצורת היחיד ולגזע בצורת הרבים יש אותו ייצוג תשתיתי: /zait/ ו־/sofer/. ההגיות השונות הן תוצאה של חוקים פונולוגיים. זאת אומרת שאלומורפיה פונולוגית עם התנייה פונולוגית איננה תופעה מורפולוגית, אלא תופעה פונולוגית. היא התוצאה של יישום חוקים פונולוגיים סדירים של השפה. מסיבה זאת, לא נשתמש במונח „אלומורפיה” לסוג זה של חילוף בצורות של מורפמה, למרות שיש מקורות (כמו ספר הלימוד) שכן קוראים לחילופים האלה אלומורפיה.

האלומורפיה בגזע של BAYIT ו־IR שונה. עדיין מדובר באלומורפים פונולוגיים, אך הפעם ההתנייה איננה פונולוגית. כאן ההתנייה היא התכונה המורפולוגית של „צורת רבים”. זו **התנייה מורפולוגית**. (במהדורה הראשונה של ספר הלימוד כתוב בטעות שההתנייה לאלומורפיה פונולוגית חייבת להיות פונולוגית.)

לפעמים לא ברור אם החילוף בהגייה של מורפמה היא התוצאה של חוק פונולוגי או אלומורפיה. דוגמא לכך היא השמטת התנועה הראשונה במילה גְמֵלִים (תשוו עם גַמְלִים – גַמְלִים).

לצורת הרבים של iša, נשים, יש לגזע אלומורף לא פונולוגי; מדובר בצורה שונה לגמרי. סוג זה של אלומורפיה נקרא **סופֶלְצִיה** (או **שינוי מלא**).

עוד מקרה של סופלציה הוא החילוף בין ים ל-ים בצורת סופית הריבוי (הזכרי). החילוף הזה מבוסס על הזוהות הלקסיקלי של הגזע; אפשר לקרוא לזה **התנייה לקסיקלית**.